

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії, в.о. ректора ЦНТУ

_____ Андрій КИРИЧЕНКО

Протокол № 5 від 10 березня 2026 р.

ПРОГРАМА

вступної співбесіди з української мови

для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» на основі
повної загальної середньої освіти

Кропивницький – 2026

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....
2. Характеристика структури завдань співбесіди.....
3. Вимоги до сформованості знань, умінь і навичок
4. Критерії оцінювання відповідей
5. Перелік рекомендованої літератури

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступної співбесіди з української мови складена для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» на основі повної загальної середньої освіти або НРК-5, відповідно до чинної програми ЗНО з української мови https://osvita.ua/test/program_zno/945/.

Організація та проведення вступної співбесіди відбувається у порядку, визначеному у Положенні про приймальну комісію ЦНТУ.

Метою співбесіди з української мови є оцінка рівня підготовленості вступників з української мови для конкурсного відбору для навчання у Центральнотехнічному національному технічному університеті. Завдання, що пропонуються на співбесіді, спрямовані на оцінку знань та вмінь вступників ЦНТУ, щодо розпізнавання вивчених орфограм; правильно писати слова з вивченими орфограмами; знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила. вміти розпізнавати частини мови, визначати їхню належність до певної групи за лексичним значенням, уживаністю в мовленні; відрізняти правильні форми частин мови від помилкових; використовувати їх в мовленні, послуговуючись їхніми виражальними можливостями. Вміти розпізнавати словосполучення й речення, підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. вміти розрізняти речення різних видів: за метою висловлювання. За емоційним забарвленням, за будовою, складом граматичної основи, за наявністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).

Уважно читати, усвідомлювати й запам'ятовувати зміст прочитаного; диференціювати в ньому головне й другорядне; критично оцінювати прочитане; аналізувати тексти різних стилів, типів і жанрів; будувати письмове висловлювання, логічно викладаючи зміст, підпорядковуючи його темі й основній думці, задуму, вибраному стилю та типу мовлення, досягати визначеної комунікативної мети; формулювати, добирати доречні аргументи й приклади, робити висновок, висловлювати власну позицію, свій погляд на ситуацію чи обставини; правильно структурувати текст, використовуючи відповідні мовленнєві звороти; знаходити й виправляти помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлювань. Спираючись на засвоєні знання.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРИ ЗАВДАНЬ СПІВБЕСІДИ З української мови

Тема 1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія.

Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування

у-в, і-й. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Сполучення йо,ьо. Правила вживання знака м'якшення. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках. Написання *не* з різними частинами мови.

Тема 2.Лексикологія. Фразеологія.

Лексичне значення слова. Багатозначні і однозначні слова. Пряме й переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

Тема 3. Будова слова. Словотвір.

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

4. Морфологія

Тема 4.1. Іменник Іменник як частина мови: значення. Морфологічні ознаки. Синтаксична роль. Іменники власні та загальні. Істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників (на прикладі етикетних формул звертань *пане полковнику, сестро Олено, друже Сергію, Інно Вікторівно*).

Тема 4.2. Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.

Тема 4.3. Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

Тема 4.4. Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

Тема 4.5. Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Види дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і невідмінювані (дієприслівник, інфінітив, форми на *-но.-то*). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього і минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но.-то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

Тема 4.6. Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на *-о,-е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Тема 4.7. Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні й складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

Тема 4. 8. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

5. Синтаксис

Тема 5.1. Словосполучення

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

Тема 5.2. Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю

другорядних членів (непоширені і поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).

Тема 5.2.1. Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком.

Тема 5.2.2. Другорядні члени речення в двоскладному й односкладному реченнях

Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Тема 5.2.3. Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета(називні).

Тема 5.2.4. Просте ускладнене речення

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова у реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки- непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Тема 5.2.5. Складне речення

Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Тема 5.2.5.1. Складносурядне речення

Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Тема 5.2. 5.2. Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучникові слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними частинами, розділові знаки в них.

Тема 5.2. 5.3. Безсполучникове складне речення

Безсполучникове складне речення. розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Тема 5.2. 5.4. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. розділові знаки в ньому.

Тема 5.3. Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях з прямою мовою, цитатою та діалогом.

6. Стилїстика

Тема 6.1. Розв'язування задач за хїмічними формулами і на виведення формули сполуки

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.

7. Розвиток мовлення

Тема 7.1. Мовленнєва діяльність

Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення: монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послїдовність, багатство мовлення, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів.

3. ВИМОГИ ДО СФОРМОВАНОСТІ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Вступник повинен знати: зміст матеріалу з української мови, що наводяться у розділі 2.

Вступник має вміти: розповідати теоретичний матеріал з тем, що наводяться у розділі 2, наводити приклади. Володіти основами зв'язного мовлення.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Співбесіда оцінюється за 200-бальною шкалою, де мінімальний прохідний бал – 100, максимальний – 200.

В ході проведення співбесіди членами комісії ставляться запитання вступникові. Співбесіда передбачає два питання відповідно до затвердженої програми. Сумарний бал за результатами співбесіди визначається як сума балів, отриманих вступником за відповіді на два питання. Кожне з теоретичних питань максимально оцінюється в 10 балів, отже за всю співбесіду можна отримати від 0 до 20 балів. У подальшому одержані бали переводяться в бали за шкалою 100 – 200 згідно таблиці.

Критерії оцінювання відповіді на одне питання.

1. Максимальний бал (10) за завдання вступник отримає, якщо надає правильну мотивовану відповідь на нього.

2. Якщо відповідь на завдання є правильною, але не поясненою, то вступник одержує 6 балів за завдання.

3. Якщо відповідь на завдання є правильною, але пояснено тільки окремі елементи завдання, то вступник одержує 8 балів за завдання.

4. Якщо завдання не виконано або виконано неправильно, вступник може одержати бали за правильне виконання окремих елементів завдання, а саме:

- фрагментарні знання теоретичного матеріалу – 1 бал;
- володіння основним обсягом теоретичного матеріалу, але знання мають репродуктивний характер – до 2 балів;
- володіння теоретичним матеріалом, але виникають труднощі у мовленні – до 3 балів;
- тверде знання навчального матеріалу – до 4 балів;
- правильне застосування теоретичних знань у мовленні – до 4 балів;
- структура та обґрунтування відповіді – до 5 балів;
- формулювання власної думки та обґрунтування відповіді – до 5 балів;
- усне висловлювання на запропоновану тему – до 3 балів;
- зв'язність мовлення – до 4 балів;
- зміст і будова тексту – до 4 балів.

Таблиця переведення тестових балів в 200-бальну систему

Тестовий бал	Бал 100-200	Тестовий бал	Бал 100-200
1	100	11	134
2	102	12	140
3	104	13	144
4	106	14	148
5	108	15	156
6	110	16	164
7	113	17	175
8	120	18	188
9	126	19	195
10	132	20	200

6. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Новосьолова В.І., Шелехова Г.Т. Українська мова. Збірник тестових завдань для підготовки до ДПА та ЗНО. – Харків: Вид-во: «Весна», 2021.– 176 с.
2. Авраменко О.М. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 кл. – Київ: Грамота, 2024. – 208с.
3. Омельчук С,А, Климович С.І, Мартос С.В. Українська мова. Тестові завдання для підготовки до ЗНО/НМТ Ч.1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Лексикологія. Фразеологія. – Київ: Грамота, 2023. – 240с.
4. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова (рівень стандарту) :підручник підручник для 11 кл. – Київ: Генеза, 2019. –240 с.
5. Глазова О.П. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 кл.– Харків: Ранок, 2019. – 224с.
6. Терещенко В.М., Панченков А.О.. Український правопис у новій редакції. Методика пеалізації .– Харків: Соняшник, 2019. – 256с.
7. Омельчук С, Блажко М Правописний практикум з української мови. Норми нової редакції «Українського правопису».– Київ: Грамота, 2020. – 224с.

Голова предметної
екзаменаційної комісії

Тетяна Бабич